

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาของประเทศชาติปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง นอกเหนือจากปัญหาทางสังคม ปัญหาทางเศรษฐกิจ นั่นคือ ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง โดยเฉพาะในปัจจุบันที่ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้นจากความแตกต่างทางความคิด และบานปลายจนกลายเป็นความแตกแยกในสังคมอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ภาพที่เกิดขึ้น คือ มีการเกิดเป็นกลุ่มหรือฝักฝ่ายความขัดแย้งต่างๆ ที่ต่างก็พยายามเคลื่อนไหวเพื่อผลทางการเมืองของฝ่ายตนกันอย่างต่อเนื่อง ดังที่เห็นชัดเจน คือ การเกิดขึ้นของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย¹ (พม.) หรือกลุ่มคนเสื้อเหลือง และ กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ² (นปช.) หรือกลุ่มคนเสื้อแดง ที่ต่างออกมาผละกันเคลื่อนไหวต่อต้าน ขับไล่รัฐบาลที่มีใช้กลุ่มเครือข่ายที่ตนเองสนับสนุน

สำหรับปัญหาทางการเมืองที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนจากการที่ประเทศไทยมีเหตุให้ต้องเปลี่ยนรัฐบาล และจัดการเลือกตั้งใหม่กันหลายครั้งหลายครา กล่าวคือ หากนับตั้งแต่ที่อดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร เดินทางออกนอกประเทศ ภายหลังการก่อรัฐประหาร ซึ่งเกิดขึ้นในคืนวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 นำโดย คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ซึ่งมีพลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน เป็นหัวหน้าคณะ จากนั้นจึงได้เชิญ พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ให้มาช่วยรับภาระในการนำรัฐบาล ขึ้นดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีคนที่ 24 ของประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2549 โดยมี พล.อ. สนธิ บุญยรัตกลิน หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

¹ กลุ่มการเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเทศไทย ที่เกิดจากการรวมตัวจากหลายองค์กรทั่วประเทศ ได้รับการสนับสนุนจากหลายฝ่าย ภายใต้จุดประสงค์ในการขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

² กลุ่มเครือข่ายที่สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี อดีตหัวหน้าพรรคไทยรักไทย ที่ขณะนั้นก็คือพรรคพลังประชาชน ซึ่งกลุ่ม นปช. หรือ “กลุ่มคนเสื้อแดง” นี้ ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2550 มีจุดประสงค์เดิมเพื่อขับไล่ พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ตามเจตนารมณ์ที่ประกาศว่าต่อต้านเผด็จการรัฐประหาร

หลังจากนั้น เมื่อรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้หมดวาระลง เนื่องจากประเทศไทยได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งต่อมาจึงได้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ขึ้นอีกครั้งในวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และครั้งแรกภายหลังการรัฐประหารยึดอำนาจรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า พรรคพลังประชาชน นายสมักร สุนทรเวช ได้รับชัยชนะเหนือพรรคประชาธิปัตย์ ที่นำโดย นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

จากนั้นได้มีการลงมติของของสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเลือกนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีผู้เป็นตัวแทน คือ นายสมักร สุนทรเวช และ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เมื่อวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2551 ในที่สุด สภาผู้แทนราษฎรมิมีมติเห็นชอบ ให้นายสมักร สุนทรเวช เป็นนายกรัฐมนตรี โดยจัดตั้งรัฐบาลผสม มี “พรรคพลังประชาชน” เป็นแกนนำ ทั้งนี้ นายยงยุทธ ดิยะไพรัช ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการโปรดกระหม่อมแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2552 ดังนั้น นายสมักร สุนทรเวช จึงได้ก้าวขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี คนที่ 25 ของประเทศไทย ส่งผลให้พรรคการเมืองฝั่งตรงข้าม คือ “พรรคประชาธิปัตย์” มีสถานะเป็นพรรคฝ่ายค้านพรรคเดียวในสภาผู้แทนราษฎร

อย่างไรก็ตาม ปัญหาทางการเมืองก็ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังที่ในที่สุดรัฐบาลสมักร สุนทรเวช ก็ไม่สามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ สาเหตุส่วนหนึ่งเพราะการถูกโจมตีจากกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย เกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งของนายสมักร สุนทรเวช ว่าเป็นนอมินี (ตัวแทน) ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ผู้ที่ถูกศาลตัดสินลงโทษจำคุกในข้อหาเซ็นชื่อยินยอมให้ภริยา คุณหญิง พจมาน ชินวัตร (นามสกุลขณะนั้น) ซื้อที่ดินตามกฎหมาย แต่สาเหตุสำคัญที่ทำให้ นายสมักร สุนทรเวช ต้องพ้นจากการเป็นนายกรัฐมนตรี ก็เนื่องจากการรับเป็นพิธีกรกิตติมศักดิ์ ของรายการ “ชิมไปบ่นไป” และ “ยกโขยง 6 โมงเช้า” ซึ่งส่งผลให้ต่อมาวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2551 นายชัช ชลวร ประธานตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมคณะ ได้ออกนั่งบัลลังก์อ่านคำวินิจฉัยในกรณีที่ประธานวุฒิสภาส่งความเห็นของสมาชิกวุฒิสภาและคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความสิ้นสุดการเป็นนายกรัฐมนตรีของนายสมักร สุนทรเวช ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 267 ประกอบมาตรา 182 (7) ซึ่งคณะตุลาการฯ มีมติเป็นเอกฉันท์ 9 ต่อ 0 เสียง เห็นว่านายสมักรกระทำต้องห้ามขัดต่อ

รัฐธรรมนูญมาตรา 267 เรื่องคุณสมบัติของนายกรัฐมนตรี จึงทำให้นายสมัครสิ้นสุดความเป็นนายกรัฐมนตรีลง แต่ให้คณะรัฐมนตรีรักษาการไปจนกว่าจะมีนายกรัฐมนตรีคนใหม่

หลังจากนั้น นายชัย ชิดชอบ ประธานสภาผู้แทนราษฎร เรียกประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อลงมติเลือกนายกรัฐมนตรีคนใหม่ แทนนายสมัคร สุนทรเวช ที่พ้นจากตำแหน่งไป พรรคร่วมรัฐบาล 6 พรรค ซึ่งประกอบไปด้วย พรรคพลังประชาชน พรรคชาติไทย พรรคเพื่อแผ่นดิน พรรคภูมิใจไทยชาติพัฒนา พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคประชากรไทย จึงเสนอชื่อ "นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์" ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งรักษาการนายกรัฐมนตรี และรองหัวหน้าพรรคพลังประชาชน ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่แทน เมื่อ 17 กันยายน 2551 ทั้งนี้จากผลการลงคะแนน ที่ นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ได้ 298 เสียง ส่วนนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะได้ 163 เสียง งดออกเสียง 5 เสียง ทำให้นายสมชาย ได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งตามรัฐธรรมนูญ จึงได้รับความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ 26 ของประเทศไทย

อย่างไรก็ดี ปัญหาทางการเมืองก็ยังคงไม่สิ้นสุด โดยต่อมาวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ศาลรัฐธรรมนูญได้อ่านคำวินิจฉัยคดียุบพรรคพลังประชาชน พรรคชาติไทย และพรรคประชาธิปัตย์ อันเนื่องมาจากกรณีทุจริตการเลือกตั้งของนายยงยุทธ ดิยะไพรัช จากพรรคพลังประชาชน นายมนต์ทิพย์ สงฆ์ประชา จากพรรคชาติไทย และนายสุนทร วิลาวลัย จากพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้อ่านคำวินิจฉัยในส่วน of พรรคพลังประชาชน ด้วยมติเอกฉันท์ 9 ต่อ 0 ให้ยุบพรรคพลังประชาชน และตัดสิทธิทางการเมืองหัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรค 5 ปี (รวม 37 คน) ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทำให้นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ในฐานะรักษาการหัวหน้าพรรคพลังประชาชนต้องพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีโดยปริยาย สิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากนี้ คือ เกิดมีการย้ายชั่วคราวทางการเมืองขึ้น โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ของรัฐบาลนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ กับ พรรคร่วมรัฐบาล หันไปสนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์ ส่งผลให้พรรคประชาธิปัตย์ได้เป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล และนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ 27 ของประเทศไทย

จะเห็นได้ว่าการสลับชั่วคราวทางการเมือง การเปลี่ยนตัวนายกรัฐมนตรี โดยมากแล้วมิได้เกิดขึ้น และเป็นไปตามวิถีปกติสามัญ เช่น การครบวาระ 4 ปีของรัฐบาลนั้นๆ การจัดการเลือกตั้งที่เปิดให้ประชาชนเข้าคูหาจากบาท หากแต่ล้วนเกิดจากปัญหาต่างๆ นานา ที่ขัดต่อกฎหมาย ซึ่งนักการเมืองก่อขึ้น จนเป็นสาเหตุให้มิสามารถดำรงตำแหน่งไปจนครบวาระทั้งสิ้น สืบเนื่องมา

จนกระทั่งประเทศไทย มีนายกรัฐมนตรีคนใหม่ ชื่อนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ปัญหาทางการเมืองก็ไม่มีที่ท่าว่าจะยุติ

สำหรับการรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการของ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เกิดขึ้นในวันพุธที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2551 โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้นายชัย ชิดชอบ ประธานสภาผู้แทนราษฎร นำร่างพระบรมราชโองการแต่งตั้ง ขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน จนเมื่ออย่างเข้าสู่ปี พ.ศ. 2552 เวลานั้นที่ประเทศไทยมีนายกรัฐมนตรีชื่อ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ประชาชนคนไทยหลายคนตั้งความหวังว่า ประเทศชาติจะได้เดินหน้าสู่สภาวะปกติ ที่รัฐบาลชุดใหม่จะเข้ามาบริหารบ้านเมืองต่อไป หากแต่ในความเป็นจริง กลับไม่เป็นเช่นนั้น เพราะสิ่งนี้ได้เกิดขึ้นท่ามกลางการคัดค้านต่อต้านของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ซึ่งในเวลาต่อมา กลุ่มนปช. ก็ได้เพิ่มแรงกดดันในการต่อต้านอย่างต่อเนื่อง และรุนแรงมากขึ้น ทั้งนี้โดยอ้างเหตุผลเพื่อความชอบธรรมในการขับไล่รัฐบาลนี้ว่า การก้าวขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มิได้เป็นไปตามวิถีแห่งระบอบประชาธิปไตย แต่กลับได้รับการหนุนหลังจากกลุ่มเสื้อเหลือง หรือ กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พธม.) และกลุ่มทหารที่ได้ทำการรัฐประหารเมื่อ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ก็เพื่อกรุยทางให้อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในปัจจุบันนี้

การต่อต้านจากกลุ่มคนเสื้อแดง ยังคงดำเนินเรื่อยมา และรุดหนักขึ้น โดยใช้วิธีการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ อย่างครบวงจร นอกจากโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงแล้ว คนเสื้อแดงยังอาศัยเครือข่ายการสื่อสารในรูปแบบอื่นๆ ในการปลุกกระดมประชาชน เช่น การส่งข้อความเผยแพร่ผ่านระบบเอสเอ็มเอส การเผยแพร่ข่าวผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและผ่านเว็บไซต์ต่างๆ การปลุกกระดมประชาชนผ่านโทรทัศน์ดาวเทียมระบบคลื่นซีแบนด์ และคลื่นเคยูแบนด์ รวมทั้งผ่านวิทยุชุมชนที่ใช้คลื่นเอฟเอ็มทั่วกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ขณะที่ยังมีการสื่อสารผ่านหนังสือพิมพ์รายวันในเครือข่าย หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ

ดังนั้น รัฐบาลของนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในฐานะของผู้ดูแลประเทศ จำต้องมีวิธีการป้องกันและตอบโต้ เพื่อไม่ให้มวลชนไหลเท และโน้มเอียงไปข้างฝั่งคนเสื้อแดง ที่มีภาพของความเป็นผู้ก่อความวุ่นวายให้เกิดขึ้นกับบ้านเมือง วิธีการของรัฐบาลอภิสิทธิ์ทางหนึ่ง คือ การใช้การสื่อสารต่อประชาชน โดยการสื่อสารผ่าน “รายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์” เกี่ยวกับสถานการณ์ความขัดแย้งดังกล่าว และได้ตอบกับเงื่อนไขที่ถูกสร้างออกมาจากกลุ่มคนเสื้อ

แดง เช่น การที่คนเสื้อแดงโยกความขัดแย้งครั้งนี้ เข้าไปเป็นเรื่องของความเหลื่อมล้ำ สองมาตรฐาน จนสิ่งนี้ได้กลายมาเป็นเรื่องของการต่อสู้ระหว่างคำว่า “ไพร่ และอำมาตย์” ซึ่งสามารถจุดติด คือ ก่อให้เกิดความรู้สึกเห็นด้วยและคล้อยตามได้ง่ายในจิตใจของประชาชนคนไทยส่วนใหญ่ เพราะต้องยอมรับว่าประชาชนในประเทศไทยยังจัดอยู่ในกลุ่มคนที่มีรายได้ปานกลางถึงต่ำ เช่นกลุ่มคนที่ประกอบอาชีพอยู่ในภาคเกษตรกรรม, ภาคแรงงาน ฯลฯ

จนกระทั่งเมื่ออย่างเข้าสู่ปี พ.ศ.2553 ประวัติศาสตร์ของประเทศไทย ก็จำต้องจารึกเหตุการณ์ความวุ่นวายอีกครั้ง เพราะได้เกิดเหตุถึงขั้นปะทะต่อสู้ จนมีการสูญเสียชีวิต ระหว่างทหารกับประชาชนเป็นจำนวนมาก คือนับแต่เดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2553 กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ หรือ นปช. หรือ กลุ่มคนเสื้อแดง ได้ปักหลักชุมนุมประท้วงเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ประกาศยุบสภา จนเกิดเป็นความวุ่นวายภายในพื้นที่กรุงเทพมหานครหลายจุด โดยเฉพาะการปักหลักชุมนุม ตั้งเวทีประท้วงทั้งที่สะพานผ่านฟ้า ถนนราชดำเนิน และที่สี่แยกราชประสงค์ สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนที่จะต้องสัญจรไปมาและส่งผลกระทบต่อความเสียหายแก่ชาติบ้านเมืองอย่างประเมินค่ามิได้ทั้งในแง่สังคม เศรษฐกิจ ฯลฯ จนรัฐบาลโดยนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จำต้องสั่งการให้ทหารเข้าทำการสลายการชุมนุม โดยการสลายการชุมนุมที่ปักหลักประท้วงบริเวณสะพานผ่านฟ้า ถนนราชดำเนิน ในเดือนเมษายน เรียกปฏิบัติการนี้ว่า “การขอคืนพื้นที่” และการสลายการชุมนุมบริเวณสี่แยกราชประสงค์ในเดือนพฤษภาคม เรียกปฏิบัติการนี้ว่า “การกระชับพื้นที่” ซึ่งทั้งสองเหตุการณ์ได้ลุกลามบานปลายจนเกิดการปะทะกันอย่างรุนแรง ส่งผลให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตทั้งทหารและพลเรือนจำนวนมาก (รายละเอียดตามบทที่ 4)

ดังนั้น เมื่อกลับมาที่ความสนใจของผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหมายเป็นประการสำคัญ ที่จะศึกษาวิจัยในส่วนของตัวบทรายการในส่วนของ “วาทกรรม” และ “การใช้กลวิธีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ” ต่างๆ ที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในฐานะของความเป็นนายกรัฐมนตรี ได้ทำการสื่อสารผ่านทางรายการดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในห้วงที่บ้านเมืองเกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงมากที่สุดในปี พ.ศ. 2553 คือช่วงเดือนมีนาคม - พฤษภาคม ตามหัวข้อวิจัย คือ การวิเคราะห์ตัวบท รายการ “เชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์” ช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง ปี พ.ศ. 2553 ด้วยเหตุที่มุ่งศึกษาในส่วนของรายการนี้ เพราะเล็งเห็นว่ารายการนี้ มีลักษณะเป็นการบอกเล่าการทำงานของรัฐบาลจากการบรรยายของผู้ที่เป็นนายกรัฐมนตรี ย่อมมีความน่าสนใจแตกต่างไปจากรายการอื่นๆ ที่เกิดจากการรายงานโดยบุคคลภายนอก เช่น รายการข่าว รายการสารคดี รายการสนทนาต่างๆ ทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

เมื่อผู้ที่เป็นนายกรัฐมนตรีออกมารายงานการทำงานของรัฐบาลที่ตนเองเป็นผู้กำกับดูแล อาจจะสะท้อนถึงการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ที่มีนัยไปถึงการใช้วิธีการโน้มน้าวใจ การอ้างความชอบธรรม การชี้แจงแก้ต่างในปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ฯลฯ

และนอกจากนี้ ด้วยเหตุที่รายการลักษณะนี้มีได้เกิดขึ้นในช่วงของนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เท่านั้น ประเทศไทยเราเคยมีรายการที่เป็นการรายงานผลการทำงานของรัฐบาลมาก่อนหน้านี้ และออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่องเดียวกัน คือ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ (สทท.) หรือ National Broadcasting Services of Thailand (NBT) หรือชื่อเดิม สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ทั้งหมดย่อมมีความน่าสนใจว่า เพราะเหตุใดนักปกครอง ถึงได้เลือกที่จะทำการสื่อสารกับประชาชนผ่านทางช่องทางสื่อสารมวลชน และเลือกที่จะดำเนินรายการโทรทัศน์ในรูปแบบที่เป็นการประชาสัมพันธ์งานการทำงานของตนเอง และรัฐบาล

สำหรับที่ผ่านมา นั้น รายการลักษณะนี้ หากจะนับเอาช่วงสมัยที่ไม่ยาวนานเกินไป และเห็นเด่นชัดว่าเป็นความตั้งใจที่จะบอกเล่าการทำงานของรัฐบาล เพื่อหวังผลในทางการเมือง คือ เริ่มตั้งแต่สมัยของรัฐบาลของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร กับรายการที่มีชื่อว่า **“รายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน”** ที่ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 08.00-09.00 น. เริ่มออกอากาศครั้งแรกวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2544

ในระยะแรกเริ่มรายการนายกฯ ทักษิณ คุยกับประชาชน จะออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย Fm 92.5 MHz และ Am 891 KHz, 819 KHz จากนั้นต่อมา มีการปรับเปลี่ยนเพิ่มช่องทางมากขึ้นทั้งทางคลื่นวิทยุ ที่เป็นการออกอากาศสดในสถานีเครื่องกรมประชาสัมพันธ์ กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และตำรวจ รวม 144 สถานี และออกอากาศสดทางวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังเผยแพร่รายการ Global Network ทั่วโลกสำหรับผู้ชมที่อยู่ในต่างแดน 5 ทวีปทั่วโลกที่จะสามารถรับชมได้, และสื่อช่องทางอินเทอร์เน็ต (โดยมีทั้งสามารถเข้าไปรับฟังรายการสดและการบันทึกไว้เพื่อสำหรับประชาชนเข้ามารับชมภายหลัง) ทางเว็บไซต์ของสำนักนายกรัฐมนตรี คือ www.thaigov.go.th, เว็บไซต์ของรายการโดยตรง www.thainews.com และ เว็บไซต์ของกรมประชาสัมพันธ์ คือ www.prd.go.th นอกจากนี้ทุกๆ 6 เดือน สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จะรวบรวมเนื้อหาคำกล่าวของนายกฯ ทักษิณ

จากทางรายการมาจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มเพื่อเผยแพร่แก่ผู้ที่สนใจให้สามารถเข้าไปติดต่อขอรับได้ที่
สำนักนายกรัฐมนตรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ

สำหรับเหตุผลของการจัดรายการนี้คือ “เพื่อที่จะเล่าให้พี่น้องประชาชนได้รับรู้รับทราบ
ความเคลื่อนไหว การดำเนินงานของรัฐบาล เพื่อให้เกิดความคิดเห็นพ้องต้องกันในการแก้ไข
ปัญหาต่างๆ ของบ้านเมือง และการแสดงความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปในประเทศที่เป็น
วัตถุประสงค์สำคัญของระบอบประชาธิปไตย” (พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร, รายการนายกฯ ทักษิณคุย
กับประชาชน, 28 เมษายน 2544)

ขณะที่ประเด็นในการนำเสนอแต่ละสัปดาห์มีหลากหลายเรื่อง โดยมากเน้นที่ภารกิจของ
นายกรัฐมนตรีในสัปดาห์ที่ผ่านมาเป็นหลัก และเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญๆ ที่เกิดขึ้นโดยเฉลี่ย
ประมาณ 8-12 ประเด็นต่อสัปดาห์ โดยเรื่องที่พบในการนำมาพูดในรายการแต่ละสัปดาห์มี
หลากหลายทั้ง เรื่องเศรษฐกิจ, เรื่องสังคม, เรื่องการต่างประเทศ, เรื่องโครงการต่างๆ, เรื่อง
เกี่ยวกับข้าราชการ, การปรับความเข้าใจ/ชี้แจงในเรื่องราวต่างๆ ที่อาจเกิดความสับสนระหว่างรัฐ
กับประชาชนในสัปดาห์นั้นๆ ไปจนถึงเรื่องประเด็นส่วนตัวของนายกรัฐมนตรี³ ทั้งนี้ รายการนี้มีผู้ให้
ความเห็นไว้ว่า

“รูปแบบโดยทั่วไปแม้ว่ารายการชื่อว่า “นายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน” แต่เป็นการคุยคนเดียวไม่มีผู้
ดำเนินรายการ แต่ด้วยความสามารถเฉพาะตัวในการสนทนาของอดีตนายกฯ ทักษิณ ที่เป็นกันเองและคำพูดมี
สีสัน “วรรคทอง” อยู่เป็นประจำ รายการนี้จึงกลายเป็นอาวุธสำคัญในการสื่อสารทางตรงถึงประชาชนในระดับ
รากหญ้าทุกสัปดาห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการ “คุยไม่” นโยบายประชานิยม แต่ช่วงหลังๆ เมื่อไม่จ่อปาก
นานๆ เข้า กลายเป็นรายการแก้ต่าง-ตอบโต้ทางการเมืองอย่างดุเดือด จนสร้างความแตกแยกไปทั่วบ้านทั่ว
เมืองทุกเช้าวันเสาร์ โดยเฉพาะการพูดถึงปัญหาความรุนแรงในภาคใต้ที่จุดไฟให้มีเสียงระเบิดตามมาแทบทุก
ครั้ง”⁴

ต่อมาเมื่อถึงสมัยของรัฐบาล พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์ รายการลักษณะดังกล่าวก็ยังคงมี
อยู่ โดยเกิดเป็นรายการที่มีชื่อว่า “เปิดบ้านพิษณุโลก” ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง
เดียวกัน คือ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ (สทท.) หรือ National

³ ญาณิศภาค กาญจนวิศิษฐ์, “กระบวนการสร้างความหมาย และบทบาทวาทกรรมรายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน”,
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 7.

⁴ “สำนักข่าวเนชั่น. รายการ “นายกฯของเรา” วันอาทิตย์ ระวังจะแพ้ “โฟนอิน” ทักษิณ (ออนไลน์). 15 กุมภาพันธ์ 2552” แหล่งที่มา
<http://www.oknation.net/blog/adisak>.

Broadcasting Services of Thailand (NBT) หรือสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ทุกเช้าวันเสาร์ แต่มีการขยับเวลาเป็น 08.30-09.30 น. โดยเชิญผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ผลัดเปลี่ยนไปสัปดาห์ละสัปดาห์ นายกรัฐมนตรีสุรยุทธ์ จุลานนท์ ที่บ้านพิษณุโลกเป็นส่วนใหญ่

สำหรับเหตุผลในการจัดรายการนี้ ร.อ.นพ.ยงยุทธ มัยลาภ โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เปิดเผยว่า ทางรัฐบาลได้จัดให้นายกรัฐมนตรี และรองนายกรัฐมนตรี มีช่องทางในการสื่อสารเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจถึงแนวคิดในการบริหารราชการหรือโครงการต่างๆ ที่ได้รับไป และสิ่งที่จะทำ เพื่อสื่อสารไปถึงประชาชนให้ได้รับทราบ โดยอาจถือได้ว่าเป็นการประชาสัมพันธ์เชิงรุกส่วนหนึ่งก็ได้ โดยในส่วนของรูปแบบรายการ นายกรัฐมนตรี พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ จะออกรายการเดือนละ 1-2 ครั้ง ส่วนครั้งต่อไป จะมอบหมายให้ให้รองนายกรัฐมนตรีสับเปลี่ยนกันมาออกรายการ ขณะเดียวกันรายการยังมีลักษณะของการเล่าเรื่องและแนวคิดต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการตอบข้อซักถามจากประชาชนที่มีเข้ามา ทั้งนี้การจัดรายการก็จะมีทั้งรูปแบบการออกอากาศสด และการบันทึกเทป (เดลินิวส์ 9 พฤษภาคม 2550 หน้า 3) ทั้งนี้ รายการนี้มีผู้ให้ความเห็นไว้ว่า

“แม้ว่าลีลาและน้ำเสียงพูดของอดีตนายกฯ สุรยุทธ์จะค่อนข้างราบเรียบฟังไม่สนุก แต่ด้วยรูปแบบเปลี่ยนผู้ดำเนินรายการทุกสัปดาห์ เชื้อเชิญผู้ดำเนินรายการชื่อดังจากเกือบทุกช่องไปเป็นผู้สัมภาษณ์พล.อ.สุรยุทธ์ ทำให้ความกดดันส่วนใหญ่ตกไปอยู่กับผู้ดำเนินรายการแต่ละคนทีล้นมืออดฝีมือจะต้องหาทางทำให้รายการน่าสนใจ มิเช่นนั้นจะถูกเปรียบเทียบกับผู้ดำเนินรายการคนก่อนๆ”⁵

หลังจากนั้น เมื่อถึงสมัยของรัฐบาลนายสมัคร สุนทรเวช ก็เกิดเป็นรายการที่มีชื่อว่า “สนทนาประสาสมัคร” โดยออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 08.30-09.30 น. ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ (สทท.) หรือ National Broadcasting Services of Thailand (NBT) หรือสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ระหว่างวันที่ 10 กุมภาพันธ์-7 กันยายน พ.ศ.2551 รูปแบบรายการเป็นรายการโทรทัศน์ประเภทสนทนา เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานของรัฐบาลไทย โดย นายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น เป็นผู้ดำเนินรายการตลอดทั้งรายการ ทั้งนี้ รายการนี้มีผู้ให้ความเห็นไว้ว่า

“ด้วยความเป็นนักการเมืองที่เติบโตมาจาก “นักพูด” ที่เชื่อมั่นตัวเองสุดๆ จึงทำหน้าที่ทั้งโปรดิวเซอร์ หน้าจอสิ่งขึ้นภาพ, ดำข่าวกล้องออกอากาศและเขียนสคริปต์จัดรายการเองได้อย่างน่าทึ่ง โดยไม่ต้องมีผู้ดำเนินรายการชื่อดังๆ มาถามกวนใจจนเสียเวลาไปเปล่าๆ รายการสนทนาประสาสมัครทางช่อง 11 จึงเป็นรายการสด

⁵ สำนักข่าวเอ็นเอ็น. รายการ “นายกฯของเรา” วันอาทิตย์ ระวังจะแพ้ “โฟนอิน” ทักษิณ (ออนไลน์). 15 กุมภาพันธ์ 2552 แหล่งที่มา <http://www.oknation.net/blog/adisak>,

วันอาทิตย์ที่มี เรตติ้งสูงมากจากการสำรวจของบริษัทเอซี นีลเสน ยึดพื้นที่ข่าววิทยุและโทรทัศน์ตลอดวันอาทิตย์ และพาดหัวข่าวเช้าวันจันทร์หน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์ทุกฉบับทุกสัปดาห์ จากลีลาการพูดแบบ "ปล่อยจนลืมหลับ" กับ "ตอบโต้ดุคั่น" ทำให้รายการนี้สามารถจุดชนวนความแตกแยกอย่างรุนแรงทางสังคม ยิ่งกว่ารายการ "นายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน"⁶

เมื่อมาถึงสมัยของรัฐบาลของนายกรัฐมนตรี สมชาย วงศ์สวัสดิ์ ช่วงนี้ได้มีการออกมาดำเนินจัดรายการลักษณะนี้ด้วยตนเอง เจกเช่นอดีตนายกรัฐมนตรีไทยที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ หากแต่ได้เปิดเป็นรายการที่มีชื่อว่า "ทำเนียบของประชาชน" ซึ่งออกอากาศในวันและเวลา เดียวกันกับ "รายการสนทนาประสาสมัคร" คือ วันอาทิตย์ เวลา 08.30-09.30 น. ทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ (สทท.) หรือ National Broadcasting Services of Thailand (NBT) หรือสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 รายการนี้ดำเนินรายการโดยโฆษกรัฐบาล "ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ" (หนึ่งในแกนนำคนสำคัญของกลุ่มคนเสื้อแดง) โดยมีลักษณะรายการที่จะเชิญรัฐมนตรี กระทรวงต่างๆ มาพูดถึงการทำงาน หากแต่รายการนี้ออกอากาศไม่นานก็มีอันต้องยุติไป เนื่องจากนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ มีเหตุให้ต้องพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

กระทั่งมาถึงสมัยของนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่เล็งเห็นถึงประโยชน์ของการจัด รายการที่มีเนื้อหาประชาสัมพันธ์การทำงานของรัฐบาลด้วยเช่นกัน ดังนั้นจึงมีการเปิดตัว รายการ ที่มีชื่อว่า "เชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์" ขึ้นมา ตามที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น และ เช่นเดียวกัน รายการนี้ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ (สทท.) หรือ National Broadcasting Services of Thailand (NBT) และ ทางสถานี วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (FM 92.5) สำนักข่าวแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 9.00 น.-10.00 น. และได้ดำเนินการออกอากาศมาอย่างต่อเนื่อง คือ นับแต่การออกอากาศวันแรก ในวันอาทิตย์ที่ 18 มกราคม 2552 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาในส่วนของการออกอากาศทางสื่อโทรทัศน์ โดยรูปแบบของรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯอภิสิทธิ์ แบ่งออกเป็นสองช่วงหลัก คือ ช่วงแรกเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานโดยนายกรัฐมนตรี ช่วงที่สอง จะเป็นช่วงของการสนทนา สัมภาษณ์ โดยทีมงานจะเชิญพิธีกรและ/หรือแขกรับเชิญที่มีชื่อเสียงเข้าร่วมในรายการ สำหรับ สถานที่การถ่ายทำ โดยมากจะเป็นที่ทำเนียบรัฐบาล และห้องส่งของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่ง

⁶สำนักข่าวเนชั่น. รายการ "นายกฯของเรา" วันอาทิตย์ ระวังจะแพ้ "โฟนอิน" ทักซิณ (ออนไลน์). 15 กุมภาพันธ์ 2552" แหล่งที่มา <http://www.oknation.net/blog/adisak>,

ประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ (สทท.) แต่มีบางครั้งที่มีการถ่ายทำนอกสถานที่ เช่น ในหมู่บ้านที่นายกรัฐมนตรีไปพบปะประชาชน ในรถยนต์หรือเครื่องบินระหว่างการเดินทาง นอกจากนี้ ภายในรายการมีการส่ง SMS แสดงความคิดเห็น และตั้งข้อซักถาม และยังมีช่องทางในการสื่อสารกับนายกรัฐมนตรี คือ ทุกวันศุกร์ หน้า 2 ของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จะมีการตอบคำถามของท่านนายกรัฐมนตรีที่ประชาชนส่งคำถามเข้ามา

ทั้งหมดเหล่านี้ ย่อมเป็นเหตุผลที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญ และบทบาทของสื่อมวลชน ที่นักการเมือง หรือรัฐบาล ต่างเล็งเห็นว่าจะสามารถใช้ช่องทางนี้ เป็นช่องทางเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สิ่งต่างๆ ที่นักการเมือง หรือรัฐบาล ในฐานะผู้ส่งสาร ต้องการให้ผู้รับสารหรือประชาชนได้รับทราบ และอาจส่งผลต่อความนิยมชมชอบ และสนับสนุนรัฐบาลนั้นๆ ด้วย

และตามที่กล่าวไว้ข้างต้นว่า ในส่วนที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ประการแรก คือ การวิเคราะห์วาทกรรมที่นายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ใช้ในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกอภิสิทธิ์ นั้น ผู้วิจัยมีเหตุผลว่าในเมื่อรัฐบาลอภิสิทธิ์ ได้นำการสื่อสารมาใช้เป็นเครื่องมือเผยแพร่แนวคิด ความรู้ ความเชื่อ ผ่านการประดิษฐ์ถ้อยคำต่างๆ ซึ่งถือเป็น “วาทกรรม” ในความหมายที่ขอล้างตามที มิเชล ฟูกูเกต์⁷ กล่าวไว้ว่า “วาทกรรม” มิใช่เป็นแค่ ภาษา คำพูด หรือถ้อยแถลง แต่วาทกรรมในงานศึกษานี้หมายถึงระบบ และกระบวนการในการสร้าง/ผลิต (Constitute) เอกลักษณ์ (Identity) และความหมาย (Significance) ให้กับสรรพสิ่งต่างๆ ในสังคมที่ห่อหุ้มเราอยู่ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความจริง อำนาจ หรือตัวตนของเราเอง”⁸

กล่าวคือ ฟูกูเกต์มองว่าวาทกรรมจะเป็นตัวกำหนดกฎเกณฑ์ เงื่อนไข และกลไกต่างๆ ในการพูด/การเขียน ฉะนั้น วาทกรรมจึงเป็นมากกว่าเรื่องของภาษา หรือคำพูด แต่มีภาคปฏิบัติการจริงของวาทกรรม (discursive practices) ซึ่งรวมถึงจารีตปฏิบัติ ความคิด ความเชื่อ คุณค่า และสถาบันต่างๆ ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ด้วย ฟูกูเกต์กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า “วาทกรรมถูกสร้างขึ้นมาจากความแตกต่างระหว่างสิ่งที่สามารถพูดได้อย่างถูกต้องในช่วงเวลาหนึ่ง (ภายใต้กฎเกณฑ์และตรรกะชุดหนึ่ง) กับสิ่งที่ถูกพูดอย่างแท้จริง สนามของวาทกรรมในขณะใดขณะหนึ่งก็คือกฎเกณฑ์ว่าด้วยความแตกต่างนี้ ฉะนั้น วาทกรรมจึงสร้างสรรพสิ่งต่างๆ ขึ้นมา ภายใต้

⁷ Michel Foucault, 1926-1984 นักคิด นักเขียน และนักปรัชญาชาวฝรั่งเศส

⁸ ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. วาทกรรมการพัฒนา อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณ์ และความเป็นอื่น. (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิภาษา, 2542), หน้า 3.

กฎเกณฑ์ที่ชัดเจนชุดหนึ่ง กฎเกณฑ์นี้จะเป็นตัวกำหนดการดำรงอยู่ การเปลี่ยนแปลง หรือ การเลื่อนหายไปของสรรพสิ่ง นั่นคือ ควบคู่ไปกับสรรพสิ่งต่างๆ ที่สังคมสร้างขึ้น ยังมีการสร้างและการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ถูกพูดถึงโดยวาทกรรมอีกด้วย⁹

การจัดทำรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ไม่เพียงเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานของรัฐบาลของนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการนำนโยบายมาปฏิบัติใช้ในการพัฒนาประเทศ เรื่องราวทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ฯลฯ เท่านั้น แต่ในบริบทที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษา คือ ช่วง “เหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2553” ย่อมที่จะมีระดับของความน่าสนใจที่สูงขึ้นไปอีกไม่น้อยว่า เมื่อรัฐบาลหรือผู้อยู่ในฐานะของนักปกครองประเทศ นำการสื่อสารมาใช้ในการรายงานสิ่งที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว บุคคลผู้นั้นมีความมุ่งหมายเพื่อสิ่งใด เช่น การกระทำการที่มีลักษณะของการแจ้งให้ประชาชน (หรือผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครอง) ได้รับทราบ การที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจและสนับสนุน ตลอดจนปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของรัฐบาล หรือ การบอกเล่า ชี้แจง แก่ต่าง ต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งได้รับการตั้งคำถามและข้อสงสัยจากหลายฝ่าย เกี่ยวกับเรื่องราวของเหตุการณ์ช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2553 หรือเพื่อผลทางด้านอื่นๆ อย่างไรบ้าง

มากไปกว่านั้น คือ วาทกรรมที่ถ่ายทอดออกมา มีลักษณะของการโน้มน้าวใจหรือไม่ อย่างไร กล่าวคือ ได้มีการแสดงบทบาทของนักการเมืองในการที่จะบอกเล่า หรือชี้แจงบางสิ่งบางอย่างให้กับสังคมหรือไม่ อย่างไร เพราะโดยหากมองในเชิงการเมืองแล้ว ผู้ที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ย่อมมีอำนาจที่จะชี้นำสังคม จูงใจความคิดประชาชนในสังคมได้ เช่น ให้มีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง มีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในทางที่ถูกที่ควร เพื่อที่ประชาชนจักได้ดำเนินชีวิตในฐานะพลเมืองในวิถีทางที่ถูกต้อง มีการพัฒนาตนเอง ยกกระดับมันสมองในการคิด ไตร่ตรองทางการเมือง ตลอดจนรับรู้ เข้าใจ หรือเห็นด้วย กับวิธีการแก้ไข หรือการจัดการกับปัญหาของรัฐบาล ดังขอบเขตที่ผู้วิจัยจะศึกษาในช่วงปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ดังที่กล่าวมาข้างต้น

สำหรับแนวทางการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ

⁹ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. วาทกรรมการพัฒนา อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณะ และความเป็นอื่น, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ วิทยาศาสตร์, 2542), หน้า 21.

1. การวิเคราะห์วาทกรรมทั่วไป

2. การวิเคราะห์วาทกรรมที่สะท้อนการใช้กลวิธีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ และ
บทบาทหน้าที่ของรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์

1. การวิเคราะห์วาทกรรมทั่วไป

จะเป็นการวิเคราะห์ ศึกษาถึงปฏิบัติการวาทกรรม ทั้งในส่วนของกระบวนการผลิต และ
บริโศกต์วาท ภายใต้อำนาจการสื่อสารในสังคมไทย โดยมีเครื่องมือในการนำการ
วิเคราะห์อย่างเป็นระบบตามทฤษฎีการวิเคราะห์วาทกรรมของ Norman Fairclough ในการ
สถาปนาวาทกรรมให้ได้รับการยอมรับ และกดทับวาทกรรมคู่ตรงข้ามของรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์¹⁰ เพราะวาทกรรม คือ ระบบ กระบวนการผลิต ความหมาย เอกลักษณะ
ความรู้ อำนาจ ตัวตน ให้เกิดขึ้นและดำรงอยู่ และเป็นที่ยอมรับในสังคม ตลอดจนการพยายามที่
จะเก็บกด ปิดบังวาทกรรมของคู่ตรงข้าม (Michel Foucault, 1980)

นอกจากนี้ เติญ แวน เด็ค (Teun A. Van Dijk อ้างถึงใน ญาณิศภาค กาญจนวิศิษฐ์ 2547 :1) ให้นิยามการวิเคราะห์วาทกรรมว่า เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาการสื่อสาร
ปฏิบัติการโต้ตอบสังคม และวัฒนธรรม หมายความว่า การวิเคราะห์วาทกรรมจำเป็นต้องศึกษาการใช้
ภาษาในการสื่อสาร (Text) ซึ่งในภาษานั้นๆ ล้วนแล้วแต่มีบริบทต่างๆ (Context) เข้ามา
เกี่ยวข้องอยู่เสมอ

นอกจากนี้ หากอ้างอิงตามคำกล่าวของ มิเชล ฟูโกต์ ที่ว่า การวิเคราะห์วาทกรรม
(Discourse Analysis) โดยสาระสำคัญแล้วก็คือ การพยายามศึกษาและสืบค้นถึงกระบวนการ
ขั้นตอน ลำดับเหตุการณ์ และรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ ในการสร้างเอกลักษณ์ และความหมาย
ให้กับสรรพสิ่งที่ห่อหุ้มเราอยู่ในสังคมในรูปของวาทกรรม และภาคปฏิบัติการของวาทกรรมว่าด้วย
เรื่องนั้นๆ ว่ามีความเป็นมาอย่างไร มีการต่อสู้เพื่อช่วงชิงการนำ (hegemony) ในการกำหนด
กฎเกณฑ์ว่าด้วยเรื่องนั้นๆ อย่างไรบ้าง มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคล สถาบัน สถานที่
เหตุการณ์อะไรบ้าง และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการสร้าง, รวมตลอดถึงการเก็บกด ปิดกั้น สิ่ง
เหล่านั้นของวาทกรรมมีอย่างไร กล่าวอีกนัยหนึ่ง หัวใจของการวิเคราะห์วาทกรรมสำหรับฟูโกต์ ก็

¹⁰ ญาณิศภาค กาญจนวิศิษฐ์, “กระบวนการสร้างความหมาย และบทบาทวาทกรรมรายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน”,
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 2.

คือการพิจารณาค้นหา ว่าด้วยวิธีการหรือกระบวนการใดที่สิ่งต่างๆ ในสังคมถูกทำให้กลายเป็นวัตถุเพื่อการศึกษา เพื่อการพูดถึงของวาทกรรม หรือก็คือ การพิจารณาถึงภาคปฏิบัติการจริงของวาทกรรมนั่นเอง ดังนั้น ภายใต้หน้าฉากของรายการที่ประกาศว่าเป็นนำเสนอผลงานของรัฐบาล โดยระบุว่า “รายการนี้ถือเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางภาครัฐ ในฐานะที่เป็นผู้บริหารประเทศ ตามระบอบประชาธิปไตย” แต่ความจริงแล้วนั้น เนื้อหาของสิ่งนั้นมี การประกอบสร้างออกมาในรูปของ “วาทกรรม” ที่ส่งถึงประชาชนผู้รับสารอย่างไรบ้าง

กล่าวโดยสรุป การศึกษารายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษา 2 ด้าน ซึ่งครอบคลุมใน 3 มิติของวาทกรรม ตามที่ อรรถกร ปิณฑิโรวาท¹¹ ระบุไว้ดังนี้

ในด้านการศึกษา “ความหมายของวาทกรรม”

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ห้องสมุดวิจัย
วันที่..... 24 ก.ค. 2555

เลขทะเบียน..... 247484

เลขเรียกหนังสือ.....

มิติที่ 1 คือมิติทางด้านตัวบท ค้นหาความหมายของวาทกรรม (Discourse) ในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ซึ่งหมายถึงการสังเคราะห์ภาษาของตัวบท

และ ในด้านการศึกษา “กระบวนการสร้างวาทกรรม” จะปรากฏในมิติที่ 2 และ 3 คือ

มิติที่ 2 เป็นภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม ได้แก่ กระบวนการสร้างตัวบท ศึกษากระบวนการในการผลิตตัวบท วิเคราะห์กระบวนการเกิด และถ่ายทอดว่าใครนำเสนอรูปแบบใด และสัมพันธ์กับเป้าหมายอย่างไร ตลอดจนศึกษาวิเคราะห์กระบวนการบริโภคตัวบท ดีความตัวบท เช่น วาทกรรมชนิดไหนมีอิทธิพลในการผลิต ดีความ และวาทกรรมเหล่านี้มีการผลิตซ้ำ แจกจ่าย และบริโภคอย่างไร พร้อมกันนี้ ผู้วิจัยยังทำการวิเคราะห์ระบบความคิดของผู้รับสารในบริบทการสร้างวาทกรรม โดยผู้วิจัยสามารถที่จะเข้าถึงโดยศึกษาจากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และ จากข้อมูลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้รับสารมาประกอบการวิเคราะห์

¹¹ อรรถกร ปิณฑิโรวาท. กรอบวาทกรรมวิเคราะห์ และ กระณศึกษาไทย. วารสารนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ 21 ฉบับที่ 1, (2546).

มิติที่ 3 คือ ปฏิบัติการภาคสังคม วัฒนธรรม โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาวิเคราะห์ดูบริบททางสังคม วัฒนธรรม การเมืองในสังคมไทย ที่ปรากฏแวดล้อมการเกิดตัวบทเพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมาย และกระบวนการสร้างของวาทกรรมอย่างชัดเจนมากขึ้น

2.การวิเคราะห์วาทกรรมที่สะท้อนการใช้กลวิธีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจและบทบาทหน้าที่ของรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์

หลังจากวิเคราะห์วาทกรรมในลักษณะทั่วไปของรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ซึ่งเป็นการทำความเข้าใจความหมาย กระบวนการสร้างวาทกรรม แล้ว ขั้นตอนต่อไปที่ผู้วิจัยต้องการจะหาคำตอบ คือ วาทกรรมที่เกิดขึ้นในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์มีลักษณะของการใช้การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจอย่างไร และรายการนี้มีบทบาทต่อสังคมวงกว้างอย่างไรบ้างในห้วงช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2553

ส่วนนี้จะเปิดเผยให้เราได้เห็นถึงกลวิธี วิธีการ ใช้ถ้อยคำ การประดิษฐ์คำ ในลักษณะต่างๆ ในอันที่จะชี้นำโน้มน้าวให้ผู้รับสาร หรือประชาชนคนไทยที่ติดตามรายการนี้ ให้เห็นด้วย คล้อยตามในการบริหารจัดการ แก้ไขปัญหา ฯลฯ กล่าวคือ การที่เรื่องราวที่ถูกรายงานออกจากปากคำของนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จะเข้าข่ายของการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจหรือไม่ เพราะการโน้มน้าวใจเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมทางสังคมที่ซับซ้อน โดยการใช้สัญลักษณ์ (สาร) ที่ได้ยิน หรือได้เห็น รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้โน้มน้าวและผู้ถูกโน้มน้าว นอกจากนี้การโน้มน้าวยังเป็นการใช้คำพูดเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือพฤติกรรมของผู้รับสารให้ไปในทิศทางที่ผู้ส่งสารตั้งใจไว้¹²

นอกจากนี้ ในการศึกษาวาทกรรม ตลอดจนศึกษาการใช้การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจดังกล่าวแล้ว ปฏิบัติการทางภาษาศาสตร์นี้ ยังเกิดขึ้นผ่านการใช้สื่อมวลชน ที่มีคุณลักษณะอภิสิทธิ์ในการส่งสารสู่สาธารณะ, อำนาจในเชิงภาษาของสื่อ ดังนั้น จึงเป็นความมุ่งหมายที่ผู้วิจัยต้องการสะท้อนจากการศึกษาวิจัยขึ้นนี้อีกด้วยว่า รายการนี้มีบทบาทหน้าที่อย่างไรบ้าง เพราะบทบาทหนึ่งอันสำคัญของสื่อมวลชน คือ การเป็นสื่อกลางสร้างความหมายส่งผ่านข้อมูลข่าวสารกฎระเบียบระหว่างผู้ปกครองกับผู้อยู่ใต้ปกครอง โดยดำเนินการอย่างสอดคล้องกับระบบปรัชญาของสังคมนั้นๆ ทั้งนี้เนื่องจากสื่อมวลชนเป็นแหล่งสารที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความคิด ทัศนคติ และ

¹² วรรณการ์ อัครเดชา. การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550), หน้า 3.

พฤติกรรมของประชาชน เหมือนเป็นศูนย์กลางในการควบคุมสังคม ฉะนั้นผู้ใดควบคุมสื่อมวลชนได้ ก็ย่อมเป็นข้อได้เปรียบในการประชาสัมพันธ์ชักนำแนวคิด หรือสร้างความหมายต่อคนในสังคมส่วนรวมได้¹³

ดังนั้น สรุปได้ว่า สิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา คือในส่วนของ “วาทกรรม” การสื่อสารที่นายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นำมาใช้ในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ย่อมน่าสนใจไม่น้อยว่า บุคคลที่ถือได้ว่าเป็น Opinion Leader มีวาทะในการในการสร้างความหมาย และมีกระบวนการสร้างวาทกรรม ตลอดจนมีกลวิธีในการใช้วาทกรรมโน้มน้าวใจประชาชนอย่างไร นอกจากนี้ การที่ผู้วิจัยจะได้เปิดเผยถึงถึงบทบาทของรายการดังกล่าว ที่เกิดจากการใช้วาทกรรมผ่านทางสื่อสารมวลชนประเภทโทรทัศน์ ซึ่งนับว่าเป็นสื่อที่มีบทบาทในระดับสูง ที่ผู้ส่งสาร จะนำมาเป็นเครื่องมือเผยแพร่แนวคิด ความเชื่อ หรือทัศนคติต่างๆ ซึ่งทั้งหมดเพื่อประโยชน์ทางใด เกี่ยวข้องทางใดกับบทบาททางการเมืองของตนเองหรือไม่ และเกี่ยวข้องอย่างไรกับความเป็นอยู่ของราษฎร ทั้งในยามปกติ และยามไม่ปกติ และยังนำมาซึ่งความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ซึ่งเป็นสื่อกลางระหว่างสื่อสารมวลชน ที่มีศักยภาพกับการเมืองต่อประชาชนคนไทยทั่วประเทศ ภายใต้บริบทสังคมที่มีความขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรง อันเป็นขอบเขตที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา คือ ช่วง “เหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2553” ซึ่งการวิเคราะห์หาคำนำมาซึ่งประโยชน์ในการเกิด การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หรือ เตือนใจผู้รับสารให้ตระหนักรู้ในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อค้นหาวาทกรรม ความหมาย และศึกษากระบวนการสร้างวาทกรรม ของรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ช่วง “เหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2553”

2. เพื่อศึกษาถึงวาทกรรมที่สะท้อนการใช้กลวิธีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ ของรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ช่วง “เหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2553”

¹³เสถียร เขยประทับ. การสื่อสารกับการเมือง : เน้นสังคมประชาธิปไตย. (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540).

3. เพื่อศึกษาถึงบทบาทหน้าที่ของรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ในช่วง “เหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2553”

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษารายการ รายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ซึ่งออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 9.00 น.-10.00 น. ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ (สทท.) หรือ National Broadcasting Services of Thailand (NBT) หรือชื่อเดิม สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 โดยศึกษาในส่วนของรายการที่ออกอากาศทางสื่อโทรทัศน์ ด้วยวิธีการรับชมรายการ และบันทึกเสียงไว้ด้วยเครื่องบันทึกเสียง จากนั้นเพื่อให้ได้ข้อความถูกต้องครบถ้วน ผู้วิจัยยังได้นำไปเทียบเคียงกับบทถอดเทปของรายการ ซึ่งนำเสนอไว้ในเว็บไซต์ www.pm.go.th ซึ่งเป็นเว็บไซต์ประจำตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไทย¹⁴ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะจงศึกษาเนื้อหารายการ นับแต่วันอาทิตย์ ที่ 7 มีนาคม เพราะเป็นเดือนที่กลุ่มคนเสื้อแดงจำนวนมหาศาล พร้อมใจกันเดินทางหลั่งไหลมาจากภาคต่างๆ ในประเทศไทย เข้ามาปักหลักชุมนุมประท้วงในกรุงเทพมหานครเป็นครั้งแรก และต่อเนื่องมาจนถึงวันอาทิตย์ที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นเดือนสุดท้ายของการเกิดเหตุปะทะ ทั้งนี้ รวมระยะเวลาออกอากาศ 3 เดือน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. **การโน้มน้าวใจ** การกระทำหรือพฤติกรรมทางสังคมที่ซับซ้อน โดยการใช้สัญลักษณ์ (สาร) ที่ได้ยิน หรือได้เห็น รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้โน้มน้าวและผู้ถูกโน้มน้าว นอกจากนี้การโน้มน้าวยังเป็นการใช้คำพูดเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือพฤติกรรมของผู้รับสารให้ไปในทิศทางที่ผู้ส่งสารตั้งใจไว้

2. **วาทกรรม** หมายถึง การแสดงออกของความคิด อุดมการณ์ผ่านการใช้ภาษาในการสื่อสาร ซึ่งภาษาในที่นี้หมายถึง ภาษาพูด ภาษาเขียน และ พฤติกรรมการแสดงออกต่างๆ ที่มี

¹⁴ www.pm.go.th จัดทำเพื่อเป็นช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับรัฐบาล รวมถึงแสดงความคิดเห็นของนโยบายภาครัฐ

ความสัมพันธ์กับบริบทแวดล้อมในการสื่อสาร ของวาทกรรมนายกฯ อภิสิทธิ์ ในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์¹⁵ ช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองเดือนมี.ค.-พ.ค.2553

3. กระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ หมายถึง ระบบ หรือขั้นตอนในการสร้างความหมายของรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ผ่านสื่อมวลชนที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างบทและบริบท (อันได้แก่ วาทกรรมในระบบสังคมการเมือง, กฎหมาย และวัฒนธรรม) ทั้งนี้โดยพิจารณาจากปฏิบัติการทางวาทกรรมฉะนั้น การวิเคราะห์กระบวนการสร้างวาทกรรมจะประกอบไปด้วย

1. การวิเคราะห์ตัวบท ความหมายของเนื้อหาที่ปรากฏ
2. การวิเคราะห์ปฏิบัติการทางวาทกรรม การผลิต การแพร่กระจาย และการบริโภค
3. การวิเคราะห์ปฏิบัติการสังคมวัฒนธรรม บริบท

4. ปฏิบัติการทางวาทกรรม หมายถึง กระบวนการผลิตของผู้ผลิตสาร (ได้แก่ การวิเคราะห์ผู้นำเสนอตัวบท, การนำเสนอประเด็น, รูปแบบการสื่อสาร, กลุ่มเป้าหมาย) และการบริโภคตัวบทของผู้รับสาร (ได้แก่ การแพร่กระจาย และระบบความคิดของผู้รับสาร)

5. ความหมายของวาทกรรมในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ หมายถึง แนวคิด ความเชื่อ คตินิยม อุดมการณ์ อัตลักษณ์ และความสัมพันธ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องค้นหาจากวาทกรรมที่สะท้อนจากตัวบท ผ่านการเลือกประเด็นมานะเสนอ ลักษณะการใช้ภาษาในการสื่อสารช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองเดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2553

6. บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน หมายถึง บทบาทของรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งรายการ คือ การบอกเล่าการทำงานของรัฐบาล ที่มีผลต่อสังคมไทยภายใต้บริบทของสังคมช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองไทย เดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2553

¹⁵ รายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 9.00 น.-10.00 น. ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ (สทท.) หรือ National Broadcasting Services of Thailand (NBT) หรือชื่อเดิม สถานีโทรทัศน์ช่อง 11

7. **รายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์** คือ รายการที่มีจุดประสงค์ที่จะรายงานผลการปฏิบัติงานของรัฐบาลของนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ โดยออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ (สทท.) หรือ National Broadcasting Services of Thailand (NBT) หรือชื่อเดิม สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 และทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (FM 92.5) ลำนักข่าวแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ ทุกวันอาทิตย์ 09.00 - 10.00 น. โดยภายในรายการมีการส่งข้อความสั้น (SMS - Short Messages Service) แสดงความคิดเห็นและตั้งข้อซักถาม และยังมีช่องทางในการสื่อสารกับนายกรัฐมนตรี คือ ทุกวันศุกร์ หน้า 2 ของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จะมีการตอบคำถามของท่านนายกรัฐมนตรีที่ประชาชนส่งคำถามเข้ามา ในรายการจะแบ่งออกเป็นสองช่วงหลัก ช่วงแรกเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานโดยนายกรัฐมนตรี ช่วงที่สองเป็นช่วงสนทนา โดยทีมงานจะเชิญพิธีกรและ/หรือแขกรับเชิญที่มีชื่อเสียงร่วมในรายการ สถานที่ที่การถ่ายทำส่วนใหญ่จะเป็นที่ ทำเนียบรัฐบาลและห้องส่ง ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ (สทท.) แต่มีบางครั้งที่มีการถ่ายทำนอกสถานที่ เช่น ในหมู่บ้านที่นายกรัฐมนตรีไปพบปะประชาชน ในรถยนต์หรือเครื่องบินระหว่างการเดินทาง

8. **เหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2553** คือ ช่วงเวลาที่ประเทศไทยมีความขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรง จนรัฐบาลโดยนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ต้องสั่งการให้ทหารเข้าทำการสลายการชุมนุม กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ หรือ นปช. หรือ กลุ่มคนเสื้อแดง ที่ปักหลักชุมนุมประท้วงบริเวณสะพานผ่านฟ้า ถนนราชดำเนิน ในเดือนเมษายน โดยเรียกปฏิบัติการนี้ว่า “การขอคืนพื้นที่” และที่บริเวณสี่แยกราชประสงค์ในเดือนพฤษภาคม โดยเรียกปฏิบัติการนี้ว่า “การกระชับพื้นที่” ซึ่งทั้งสองเหตุการณ์ได้ลุกลามบานปลายจนเกิดการปะทะกันอย่างรุนแรง ส่งผลให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตทั้งทหารและพลเรือนจำนวนมาก (อ่านรายละเอียดได้จาก บทที่ 4 สรุปเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2553)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประชาชนเกิดความเข้าใจในกระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ที่จะมีส่วนชี้ให้ผู้รับสารในสังคม มีความรู้เท่าทันสื่อ รู้เท่าทันผู้ส่งสารมากขึ้น ทั้งในยามที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะปกติ และยามที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะไม่ปกติ
2. กระตุ้นให้ผู้สนใจศึกษา ใช้เป็นแนวทางวิเคราะห์วาทกรรมในเนื้อหาประเภทอื่นๆ ของ

ผู้ใช้อำนาจ นักการเมือง ผู้นำ และหรือ สื่อมวลชนที่เกิดจะขึ้นต่อไปในสังคมไทย

3. เป็นข้อมูลแก่ผู้ที่ต้องการโต้แย้งแสดงเหตุผลในรายการประเภทนี้ต่อไป

4. เป็นประโยชน์สำหรับประชาชนในการศึกษาบทบาทสื่อมวลชนว่า สื่อสามารถสร้างความหมาย ความจริง และอำนาจทางสังคมได้

5. เป็นข้อมูลเสริมให้หน่วยงานภาครัฐเข้าใจบทบาทหน้าที่ของรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ในการตรวจสอบ ประเมิน และปรับปรุง เกี่ยวกับการสื่อสารของหน่วยงานรัฐ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคต

6. เป็นแนวทางสำหรับนักนิเทศศาสตร์ และผู้สนใจศึกษา ที่จะหันมาให้ความสนใจในการวิเคราะห์วาทกรรมในมิติขององค์ความรู้ด้าน “นิเทศศาสตร์เพื่อการพัฒนา” มากขึ้น